

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Klagande: Föreningen för Byggnadskultur i Umeå
894002-7934
c/o Podiet Skattekonsulter KB
Magasinsgatan 7, 3 tr
903 27 Umeå

Överklagat beslut: Byggnadsnämndens i Umeå kommun beslut
2015-04-29, § 122, att bevilja rivningslov för
NUS byggnad 9 A och 9 B på fastigheten
Sofiehem 3:1

Byggnadsnämndens diariernr: BN-2014/02039

YRKANDE

Föreningen för Byggnadskultur i Umeå yrkar att Länsstyrelsen upphäver byggnadsnämndens beslut.

Föreningen yrkar vidare att länsstyrelsens måtte förordna om inhibition av byggnadsnämndens beslut att bevilja rivning i avvaktan på att ärendet prövas i sak.

SKÄL

De gamla länslasaretsbyggnaderna, de som nu benämns byggnad 9 A och 9 B vid Norrlands Universitetssjukhus (NUS), har ett mycket stort kulturhistoriskt och arkitektoniskt värde. Lasarettet som ritades av Sveriges vid sekelskiftet ledande sjukhusarkitekt, Axel Kumlien, fick sitt mest uppskattade och uppmärksammade tillägg 1921 med Ernst Stenhammars Rotunda. För bara några år sedan renoverades

omsorgsfullt denna runda byggnad som är unik för Norrland, för att återställas till hur den såg ut när den stod färdig. Men även andra delar av byggnaden har fått nyare tillägg, och inte enbart den karakteristiskt gula 40-talsfärgen, utan samtidigt höjdes taket och kuporna ersattes av de funkisinspirerade fönsterraderna. Paradoxalt nog gör det byggnaden också till en av få exempel på 40-talsfunktionalism som finns kvar i Umeå, och lyckas därigenom spegla hela den första halvan av 1900-talets sjukhus- och arkitekturhistoria.

En rivning av denna byggnad skulle strida mot det nationella miljö kvalitetsmålet "god bebyggd miljö" enligt vilket det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap skall bevaras, användas om utvecklas.

I den fördjupade översiktsplanen för Universitetsstaden, som antogs av kommunfullmäktige 25 november 2013, betonas att sjukhusparken i sydöstra delen av sjukhusområdet med de gamla byggnaderna från lasarettets första tid utgör en sammanhållen värdefull kulturhistorisk miljö. Vidare påpekas i samma plandokument att de äldsta sjukhusmiljöerna med den lilla sjukhusparken visar på synen hur den läkande miljön skulle se ut vid sekelskiftet 1900.

Den omfattande och noggranna kulturhistoriska utredning som har gjorts av Västerbottens museum (se bifogad kopia) bekräftar i alla delar de bedömningar som gjordes av kommunen i den antagna fördjupade översiktsplanen för Universitetsstaden. Utredarna skriver i sin sammanfattning (se sid 16 i rapporten) följande: "Sammantaget har det gamla sjukhusområdet mycket stora kulturhistoriska värden. Det gäller såväl renodlat arkitektoniska värden men också hur byggnaderna speglar vårt läns sjukushistoria, alltså sjukhuset sett ut ett samhällshistoriskt perspektiv. Till detta kommer de miljövärden som parken och den gamla miljön erbjuder." Vad gäller byggnad 9 A påpekar utredarna specifikt att byggnaden har byggnadsminnesklass (se sid 39 i rapporten).

Byggnadsnämndens beslut om rivningslov strider mot miljöbaken där det i 3 kap 6 § anges att miljöer som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras natur- eller kulturvärden skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Detta stadgande skall byggnadsnämnden tillämpa i ärenden om lov enligt 2 kap 2 § plan- och bygglagen.

Enligt 9 kap 34 § plan- och bygglagen kan ansökan om rivningslov nekas om ansökan avser en byggnad som bör bevaras på grund av byggnadens eller bebyggelsens historiska, kulturhistoriska, miljömässiga eller konstnärliga värde. Den utredning som Västerbottens museum har gjort visar entydigt att gamla läns lasarettet besitter alla dessa värden. Ansökan om rivning av de berörda byggnaderna (byggnaderna 9 A och 9 B på sjukhusområdet) borde därför ha avslagits med hänvisning till samtliga dessa grunder för avslag av rivningsansökan.

2015-05-27

3(3)

Göran Öberg
ordförande
telefon 090 - 71 40 56
mail: oberg@podiet.se